

Amerikaanse geschiedenis en cultuur tot 1900

Docent: Jaap Verheul

Door Benjamin Blom 0135445 vrijdag 6 januari 2006

John Winthrop, een apostel van het beloofde land

John Winthrop geniet een matige populariteit in Nederland, als je in aanmerking neemt dat de laatste biografieën over hem schaars of zelfs niet te leen zijn in de betere Nederlandse bibliotheken, evenals de wetenschappelijke heruitgave van zijn beroemde *Journal 1630-1649*. Google geeft een kwart miljoen hits bij John Winthrop, met slechts ruim honderd Nederlandstalige hits.

Kennelijk hebben we het maar moeilijk met de Amerikaanse heldenverering van deze godfather. *“Even secular historians marvel at his kindness, wisdom, and leadership, and agree that John Winthrop was one of the princes of our civilization.”*¹ Voor zover de verslagen van Winthrop betrouwbaar zijn, hebben we te doen met een buitengewoon opmerkelijk en uniek verhaal, waarin we kennismaken met een uitzonderlijke persoonlijkheid. De stichter van Boston (MA) was een man met een roeping die vocht voor succes ondanks alle tegenslagen. Ondanks het verlies van twee van zijn kinderen, veel lotgenoten en harde ontberingen, bleef hij geloven in de verwezenlijking van een droom. Wat die droom precies inhield was niet zo eenduidig. Volgens Samuel Symonds in een brief aan Winthrop, hadden de stichters van kolonisten wel zeven redenen om te verhuizen naar de andere kant van de Oceaan en te vechten om er te blijven.²

In de loop van de achttiende eeuw ging de “Divine calling” een eigen - politieker - leven leiden bij de vorming van de Amerikaanse identiteit. Wat voor verband is er tussen het “American Creed” en de gedachte aan de “City upon a hill”?

¹ Joseph Schafer in een bijdrage aan ‘Symposium on Spiritual Leaders’ door de University Bible Fellowship, een organisatie die zich wijdt aan evangelisatie onder studenten.

<http://dylee.keel.econ.ship.edu/ubf/winthrop.htm> geraadpleegd op 14 December 2005

² Perry Miller, *The New England Mind. From colony to province* (Boston 1953) p. 7

In hoeverre speelde Winthrop een rol in de vorming van een Amerikaanse identiteit? Zijn er in het hedendaagse “American Creed” nog sporen van de oorspronkelijke bezieling van Winthrop terug te vinden?

Puritein en leider

John Winthrop is niet los te zien van de Puriteinse beweging die zo kenmerkend was voor de eerste kolonies. Perry Miller spreekt over Puritanisme als: “the most coherent and most powerful single factor in the early history of America”³ Morgan in zijn gedateerde maar nog steeds aantrekkelijke en beknopte biografie⁴, Perry Miller met zijn uitgebreide werk over de Puriteinen en Bremer met zijn recente biografie⁵, spreken met een nauwelijks verholen bewondering voor de persoon van Winthrop en de Puriteinse onderneming. Bercovitch omschrijft zichzelf als “a Canadian skeptic”⁶ The meaning of America was nog God-given but man-made”, “I assume (...) the men who made it were not prophets but spokesmen for a certain social order.” Volgens Bercovitch werden de Puriteinen net als elke groep emigranten gedreven door hebzucht.⁷ Zijn aannames zijn nogal bijtend naar de Puriteinse idealen: “It was a rare thing, the Puritans knew, for piety and prosperity to grow together.” “Anxiety became their chief means of establishing control”⁸ “Their errand was no more than a tribal vision”⁹

Volgens de ‘Royal charter’ hadden de gouverneur en het bestuur absolute bevoegdheden over de Massachusetts Bay Company. Doordat in de charter verzuimd werd te vermelden waar het bestuur van de Company bijeen zou komen, creëerde dit de mogelijkheid voor het stichten van een onafhankelijke gemeenschap, ver weg Londense pottekijkers. Het opmerkelijke is volgens Morgan dat Winthrop al in 1632 de mogelijkheid voor de zogenaamde ‘freemen’ - tot de gemeenschap toegelaten ware christenen door een toetsing

³ Perry Miller, *The New England Mind. The Seventeenth Century* (Cambridge 1963) p. viii

⁴ Edmund S. Morgan, *The Puritan Dilemma. The story of John Winthrop* (Boston 1958)

⁵ Francis J. Bremer, *John Winthrop. America's Forgotten Founding Father* (Oxford 2003)

⁶ Sacvan Bercovitch, “The Rites of Assent” Sam D. Girgus (ed.), *The American Self* (Albuquerque 1981) p. 6

⁷ Ibidem, p. 8

⁸ Ibidem, p. 10

⁹ Ibidem

- creëerde om het bestuur van de Company te kiezen. Dit was een van de vroegste vormen van Amerikaanse democratie.¹⁰ Winthrop wilde de mogelijkheid van machtsmisbruik hiermee inperken en zag daarmee af van zijn vrijwel onbeperkte bevoegdheden als gouverneur.

Een andere prestatie van Winthrop was volgens Morgan dat hij de schismatisch ingestelde fanatiekelingen onder de immigranten in de toom wist te houden. Hij was zich bewust van het gevaar van fanatisme onder de kolonisten. Hem wordt wel aangewreven dat hij in het geval van Anne Hutchinson buiten zijn boekje ging door haar in 1636 te verbannen naar Rode Island. Ook bleek binnen enkele decennia dat de kiemen voor multisektarisme al binnen het Puriteinse congregationalisme aanwezig waren. Winthrop wist echter door zijn leiderschap de eenheid, en daarmee de Puriteinse missie voor een tijd te bewaren.¹¹

City upon a hill

“A model of Christian Charity” werd een van de canonieke teksten van de Amerikaanse geschiedenis. In plaats van een institutionele blauwdruk voor het beloofde land te schetsen, spreekt Winthrop over de noodzakelijke voorwaarden voor een gezonde samenleving; over het dienen van je naaste als een deel van je eigen lichaam, het lichaam van Christus. Bremer merkt overigens fijntjes op dat het maar de vraag is of deze preek daadwerkelijk aan het dek van de Arbella is gehouden. Er zijn nauwelijks aanwijzingen voorhanden om vast te kunnen stellen welke invloed deze rede heeft gehad op de tijdgenoten van Winthrop. Het is wel duidelijk dat het gedachtegoed dat Winthrop in “Christian Charity” verwoordde deel uitmaakte van een sociale evangelieboodschap die door grote delen van Engeland weerklonk. Het is daarom aannemelijk dat de toehoorders vertrouwd waren met de noties van een organische samenlevingsstructuur, verscheidenheid in talenten en de onderlinge afhankelijkheid in de gemeente van Christus.¹² De beroemde zinsnede uit Mattheus 5: “a city upon a hill” is een verleidelijk vehikel voor een multi-interpretabele missie. Van de na-oorlogse presidenten was Ronald

¹⁰ Morgan, p. 92

¹¹ Ibidem, p. 116

¹² Bremer, p. 179

Reagan de grootste bewonderaar van Winthrop. In zijn Farewell address in 1989 eindigt Reagan met een gedachte over het karakter van de “city upon a hill”: “I've thought a bit of the `shining city upon a hill.' (...) I've spoken of the shining city all my political life, but I don't know if I ever quite communicated what I saw when I said it. But in my mind it was a tall, proud city built on rocks stronger than oceans, windswept, God-blessed, and teeming with people of all kinds living in harmony and peace; a city with free ports that hummed with commerce and creativity. And if there had to be city walls, the walls had doors and the doors were open to anyone with the will and the heart to get here. That's how I saw it, and see it still.”¹³

“Christian Charity” is echter ook een uitdrukking van de diepe persoonlijke overtuiging van iemand die het leven niet lichtvaardig opnam. De brieven aan zijn derde vrouw Margaret en zijn spirituele dagboek getuigen van een man met een groot hart en een groot geloof in de voorzienigheid. De overtuigingskracht van de tekst is monumentaal door haar verwijzing naar de raad van Micha: “to doe justly, to love mercy, to walke humbly with our God” en door de Mozaïsche aanmaning waar Winthrop mee eindigt: “Beloved, there is now sett before us life and good, Death and evill, in that wee are Commanded this day to love the Lord our God, and to love one another, to walke in his wayes and to keepe his Commandements and his Ordinance and his lawes, and the articles of our Covenant with him, that wee may live and be multiplied, and that the Lord our God may blesse us in the land whither wee goe to possesse it. (...) Therefore lett us choose life, that wee and our seede may live by obeyeing his voice and cleaveing to him, for hee is our life and our prosperity.”¹⁴

Conclusie

John Winthrop was als een van de eerste puriteinse leiders in New England een voorbeeld door zijn optreden en leiderschap. De vorming van de vroege Amerikaanse samenleving is ondenkbaar zonder enig begrip van het puriteinse gedachtegoed, dat voor een groot deel gevormd werd in het vroege zeventiende-eeuwse Engeland. Hij slaagde er in om

¹³ <http://www.presidentreagan.info/speeches/farewell.cfm> geraadpleegd op vrijdag 6 februari 2006

¹⁴ John Winthrop ‘A Modell of Christian Charity’ in: J.A. Leo Lemay, *An Early American Reader* (USIA)

ondanks grote moeilijkheden gestalte te geven aan het ideaal van een gemeenschap van christenen. Zijn “Modell of Christian Charity” is een tot de verbeelding sprekend document, gezien tegen de achtergrond van een opmerkelijk persoon. Tegelijk wekt het gedachtegoed van deze tekst niet veel verwondering in de context van de toenmalige puriteinse theologie. Hij beschouwde zichzelf als een dienaar van het koninkrijk van God en stelde zijn leven radicaal in dienst van de gemeenschap die America een bijzondere erfenis en een voortdurende missie naliet.